

Bangha Imre – Déri Balázs

Kereszt és lótusz – III. Liturgia és önazonosság a dél-indiai Tamás-keresztények egyházaiban

Noha a Rómával egyesült Szíro-Malabár Katolikus Egyház a Tamás-keresztények legnagyobb lélekszámú, legtekintélyesebb egyháza, liturgiájának mindmáig nincs kialakult formája.

Bangha Imre indológus és Déri Balázs klasszikus filológus 1993 utolsó és 1994 első napjaiban a dél-indiai Kerala államban szír keresztények különböző irányzatait kereste föl. Sorozatuk elsősorban az ott gyűjtött tapasztalatokon, szakirodalmon és egyházi szakértőkkel folytatott beszélgetéseken alapul.

A portugálok előtti egységes malabár egyház istentiszteleti rendje azonos lehetett a perzsi nesztorianus keresztények keleti szír liturgiájával, melyet káldeus rítusnak is neveznek. Az indiaiak szerint a keleti szír liturgia csak annyiban tért el a nyugatitól, hogy más nyelvjárást használt (vö. *Qurbana – Qurbano*), és kifejezés-kincsében kevesebb görög, de annál több sémi elem volt.

A portugálok a malabár egyházat és annak liturgiáját latinizálták, és a saját malabár istentiszteleti rend visszaállításának folyamata csak 1924-ben indult meg XI. Piusz pápa rendelkezésére. Az alább közölt liturgia sok változtatás után azóta van érvényben, hogy II. János Pál pápa 1986-ban dél-indiai látogatása során eszerint pontifikált malabár szentmisét. (Sokan hangoztatják azonban azt a véleményüket, hogy e változat módosítása is esedékes lehet az elkövetkezendő időben.) Míg a hagyományokhoz szigorúan ragaszkodó (ortodox és katolikus) malankara rítus ismertetésekor, sorozatunk II. részében, nagyobb súlyt fektettünk a liturgikus cselekmény bemutatására, továbbá a liturgiában használt szövegek és tárgyak stb. szimbolikus értelmezésének bemutatására, most csupán jelzésszerű kommentárral a liturgia szinte teljes szövegét közöljük – némi rövidítéssel, amire forrásunk¹ kényszerített.

Qurbana – a szíro-malabár liturgia

A szentmiseáldozat ünneplése a malabár rítusban is négy fő részből áll. A leghangsúlyosabb e részek közül az igeliturgia (a katekumenek liturgiája) és az eucharisztikus liturgia (a hívek liturgiája). Az előbbit az előkészületi rítus vezeti be, és a szent *qurbana* a zárórítussal ér véget.

A malabárok liturgiájuk következő vonásait érzik jellegzetesnek: az ember méltatlan voltának hangsúlyozása, sokszori fohászkodás az isteni könyörületért; a hálaadás és dicséret túlsúlya a kérőimákkal szemben; a mennyei udvar felidézése (a szentély a menny és a föld találkozási pontja!); a hívek aktív részvétele. Miként a többi keleti rítusban, a malabárban is sok a szimbólum és a ritmikus ismétlődés.

¹ Ismertetésünk a római IV. Jenő Ökumenikus Központ gondozásában kiadott olasz nyelvű leírást követi: *Qurbana. Celebrazione eucaristica in rito siro-orientale malabarese*. [Cattedrale di Vicenza, 16 gennaio 1994.] A cura del Centro Ecumenico Eugenio IV.

1. Előkészületi liturgia

A zsinagógai hagyományokat követve az előkészületi liturgiát és az igeliturgiát a templom közepén, egy *bema*-nak nevezett asztal mellett tartják.²

C.: *Kezdjük meg ezt a qurbana-t a ránk bízott parancs szerint!*

N.: *Krisztus parancsa szerint kezdjük el.*

C.: *Dicsőség a magasságban Istennek! (3x)*

N.: *Békesség a földön és jó reménység az embereknek! (3x)*

C.: *Mi Atyánk,*

N.: *ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te szent országod, szent vagy te! Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, kinek mérhetetlen dicsősége betölti a mennyet és a földet, az angyalok és az emberek fennszóval mondják: Szent, szent, szent vagy te!*

N.: *Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, miképpen mennyben, azonképpen itt, a földön is; mindennapi kenyerünket add meg nekiünk ma, és bocsásd meg a mi vétkeinket és bűneinket, miképpen mi is megbocsátottunk az ellenünk vétkezőknek! És ne vigy minket a kísértésbe, de szabadíts meg a Gonosztól, mert tiéd az Ország, a hatalom és a dicsőség, mindörökké! Ámen.*

C.: *Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek!*

N.: *Mindörökkön örökké. Amen. – Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te szent országod, szent, szent vagy te! Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, kinek mérhetetlen dicsősége betölti a mennyet és a földet, az angyalok és az emberek fennszóval mondják: Szent, szent, szent vagy te!*

D.: *Könyörögjünk! Békesség mivelünk!*

C. (vasárnap): *Erősítsd meg, Urunk és Istenünk, a te jósággoddal a mi törekénységünket, hogy szolgálhassuk a te szent misztériumaidat, melyek nekiünk adattak meg-újulásunkra és üdvösségünkre a te szeretett Fiad által, ó mindenek Ura, mindörökké!*

(hétköznapi): *Urunk, Istenünk, dicsőség, tisztesség, hála és imádás legyen mindenkor a legdicsőségesebb Háromság szent nevének, Urunk, Atya, Fiú és Szentlélek, most és mindörökké.*

N.: *Ámen.*

(Zsoltározás, 15. zsoltár)

C.: *Uram, ki lakik majd a te sátorodban? Ki időzik a te szent hegyeden?*

N. (antifóna): *Tiszta gondolatokkal állíts engem, Uram, a te oltárod elé!*

C.: *Uram, ki lakik majd a te sátorodban? Ki időzik a te szent hegyeden?*

N.: *Aki vétek nélkül jár, igazsággal cselekszik és egyenesen szól.*

C.: *Aki nem szól nyelvével álnokságot, nem okoz kárt felebarátjának, és nem szerz gyalázatot hozzátartozóinak.*

N.: *Megvetnivaló szemében a gonosz, de tiszteli azt, aki féli az Urat.*

C.: *Esküvését kárára is megállja, s nem másítja meg; kölcsönad, nem uzsorára; s nem fogad el ajándékot az ártatlan ellen.*

N.: *Aki ilyen módon cselekszik, mindörökké rendíthetetlen megmarad.*

C.: *Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek!*

² A következő rövidítéseket használjuk: C.: celebráns – CC.: celebránsok – D.: diakonus – N.: nép – +: keresztvetés.

N.: *Mindörökkön örökké. Ámen.*

C.: *Tiszta gondolatokkal állíts engem, Uram, a te oltárod elé!*

N.: *Uram, ki lakik majd a te sátorodban? Ki időzik a te szent hegyeden?*

C.: *Mily szép és dicsőséges a te szentélyed, ó Isten, mindenek megszentelője!*

(A tömjén megáldása)

Urunk, Atya, Fiú és Szentlélek, áldd meg a te Háromságod dicső nevében ezt a tömjént, amelyet felajánlunk a te tiszteletedre! Legyen ez tetszésedre és néped bűneinek bocsánatára!

D.: *Békesség mivelünk!*

C. (vasárnap): *Amikor reánk ragyog, Urunk és Istenünk, szereteted enyhe és kedves illata, és a mi lelkiünk megvilágosul a te igazságod ismeretétől, akkor méltók leszünk a te égből jövő, szeretett Fiad megjelenését fogadni, és téged mindenkoron ünnepegni és dicsőíteni a győzedelmes, minden malaszttal és boldogsággal teljes Egyházban, mert te vagy mindenek Ura és Teremtője, mindörökké.*

N.: *Ámen.*

(A szentély megtömjénezése)

N.: *Dicsériünk téged, mindenség Ura, és dicsőítünk téged, Jézus Krisztus, mert te feltámasztod testiünket és te vagy a mi lelkiünk tökéletes Üdvözítője.*

C. (ünnepnapokon): *Jó dolog dicsérni az Urat, és éneket mondani a te nevednek, ó Felséges. Dicsériünk téged ...*

N.: *Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek mindörökkön örökké. Ámen. Dicsériünk téged ...*

D.: *Könyörögjünk! Békesség mivelünk!*

C.: *Urunk, valóban te vagy, aki feltámasztja testiünket és te vagy a mi lelkiünknek tökéletes Üdvözítője és életünk örök Őrizője. Ezért minden időben illő hálát adunk neked, imádnunk és dicsőíteniünk téged, mindenség Ura, mindörökké.*

N.: *Ámen.*

2. Az ige liturgiája

Az igeliturgia a triszágionnal kezdődik, melyet legalább két olvasmány követ. Ezután az evangéliumot ünnepélyesen kihozzák a szentélyből, és maga a celebráns olvassa fel. A szentbeszédet az egyetemes könyörgések követik. Végül a katekumeneket megáldják és elbocsátják.

D.: *Isten népe, emeld föl hangodat és dicsőítsd az élő Istent!*

N.: *Szent Isten, Szent Erős, Szent Halhatatlan, könyörülj rajtunk!*

C.: *Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek! Szent Isten ...*

N.: *Mindörökkön örökké. Ámen. Szent Isten ...*

D.: *Könyörögjünk! Békesség mivelünk!*

C.: *Szent, dicsőséges, erős és halhatatlan, ki a szent helyeken lakozol és azokban nyugszik a te akarod, fordítsd felénk a te arcodat! Urunk, légy jóságos és könyörülj rajtunk, amint azt minden pillanatban cselekszed, ó mindenség Istene, Atya, Fiú és Szentlélek, mindörökké!*

N.: *Ámen.*

D.: *Könyörögjünk! Békesség mivelünk!*

C. (vasárnap): *Világosítsd meg, Urunk, Istenünk, gondolataink járását, hogy hallhassuk és megérthessük a te életadó és isteni parancsolataid édességes hangját! Engedd meg a te kegyelmed és könyörületed által, hogy azokból szeretetiink, remény-ségünk és megváltásunk növekedést vehessen, mely üdvös a léleknek és a testnek, és hogy mindenkor fáradság nélkül énekelhessük örök dicséretedet, ó, mindenség Istene, Atya, Fiú és Szentlélek, mindörökké!*

N.: *Ámen.*

D.: *Testvérek, Szent ... levele. Áldj meg engem, uram!*

C.: *Krisztus (keresztet rajzol) áldjon meg téged!*

(Olvasmány)

N. (az olvasmány végén): *Dicsőség Krisztusnak, a mi Urunknak!*

N.: *Alleluja, alleluja, alleluja. Az én szívem szép beszédűtől árad, a királynak énekelem versemet. Az én nyelvem mint az irnoknak gyors tolla. Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek, miképpen kezdetben vala, most és mindenkor, és mindörökkön örökké! Ámen. Alleluja, alleluja, alleluja.*

C. (halkan): *Tégy minket bölcsekké a te törvényed által, és világosítsd meg a mi értelmünket a te ismeretteddel; szenteld meg lelkünket a te igazságoddal, hogy mindenkor készségesek legyünk a te szavaidra és betöltsük parancsaidat, ó, mindenek Ura, mindörökké! Ámen.*

D.: *Álljunk fel készségesen és hallgassuk a szent evangéliumot!*

C.: *Békesség veletek!*

N.: *Veled és a te lelkeddel.*

C.: *A mi Urunk Jézus Krisztus szent evangéliuma Szent ... prédikációja szerint.*

(Evangélium)

N.: *Dicsőség Krisztusnak, a mi Urunknak!*

N. (a felolvasás befejezésekor): *Dicsőség Krisztusnak, a mi Urunknak!*

(Szentbeszéd)

(Egyetemes könyörgések)

D.: *Álljunk mind illően, örömmel és vidámsággal, és könyörögjünk mondván: „Urunk, irgalmazz nekünk!”*

N.: *Urunk, irgalmazz nekünk!*

D.: *Irgalmasság Atyja és minden vigasztalás Istene, kérünk téged ...*

D.: *Üdvözítőnk és mindenek tevékeny gondviselője, kérünk téged ...*

D.: *A békességért, az egyetértésért és az egész világ s minden egyházak biztonságáért, kérünk téged ...*

D.: *Országunkért, minden országokért és azokért, akik a hit adományával azokban laknak, kérünk téged ...*

D.: *Szentatyánknak, ..., Krisztus egész Egyháza fejének, és érsekiünknek és püspökeinknek és minden szolgálóinknak üdvösségéért, kérünk téged ...*

D.: *Ajánljuk az Atyának és a Fiúnak és a Szentléleknek a mi lelkiinket és mindannyiunk lelkét!*

N.: *Néked, Istenünk.*

(Eközben a szentélyben a celebráns az áldozati adományt készíti elő)

C. (a bort öntve): Az Úr kelyhébe öntetik az ő értékes vére. Az Atya, + a Fiú és a Szentlélek nevében. (vizet öntve): Egy katona átszúrta a lándzsával a mi Urunk oldalát, és rögtön vér és víz folyt ki belőle. Aki látta, az tesz bizonyosságot róla, és igaz az ő bizonyossága. Az Atya, a Fiú + és a Szentlélek nevében. Ámen. (újra bort öntve): A bor vízzel kevertetik, a víz pedig borral. Az Atya, a Fiú + és a Szentlélek nevében. Ámen. (a kenyeret a paténára helyezve): A mi Urunk szent Testével szenteltetik meg ez a paténa. Az Atya, a Fiú + és a Szentlélek nevében. Ámen.

C. (kezét kiterjesztve): Hozzád imádkozunk és könyörgünk, Urunk, erős Isten, tedd teljessé benniünk a te kegyelmedet, és áraszd le kezünk által adományaidat, könyörületedet és isteni jóakarodat, hogy ezek szolgáljanak néped adósságainak eltörlésére és bűnei bocsánatára nyájad minden bányánának, akiket kegyelmed és könyörületed által választottál, mindenség Ura, Atya, Fiú és Szentlélek, mindörökkön örökké!

N.: Ámen.

D.: Áldj meg engem, uram! Hajtsátok meg fejeteket a kézrátételre és az áldás fogadására!

C. (halkan): Urunk, erős Isten, tiéd a szent Katolikus Egyház, nyájad bányái, akik a te Krisztusod csodálatos kínszenvedése révén megváltattak. A dicsőséges isteni mivoltban veled egylényegű Szentlélek kegyelme által adattak át az igazi papság kézrátételének rendjei; könyörületed révén, Urunk, méltóvá tetted gyarló természetünk gyengeségét, hogy a Katolikus Egyház nagy testének választott tagjai lehessünk, hogy lelki segítséggel szolgálhassunk a hívek lelkeinek. Ezért tehát, Urunk, teljesítsd be mibenniünk a te kegyelmedet, és áraszd le kezünk által adományaidat! Legyen könyörületed és Istenséged jóakarata rajtunk és ezen a népen, melyet magadnak választottál! (hangosan) Es add meg, Urunk, bőkezűséged révén, hogy az igazság jótettei által, amelyek jóvoltod dicsőséges akaratát megbékítik s kiengesztelik, és kegyelmed segítségével méltók lehessünk téged mindig dicsőíteni, tisztelni, neked hálát adni, s téged imádni, mindenség Ura, Atya, Fiú, Szentlélek, mindörökké!

N.: Ámen.

Az ige liturgiájának végén a diakonus távozásra szólítja fel a katekuméneket.

...

3. Az eucharisztikus liturgia

a.) Pre-anafora

A szent adományokat ünnepélyesen az oltárhoz viszik és ráhelyezik. A hívek megvallják a hitüket, majd a celebráns bemegy a szentélybe, hogy ott végezze el a legfontosabb részt, az anaforát vagyis az eucharisztikus imádságot.

...

N.: Öntsétek ki szíveteket előttem! A böjttel, az imádsággal és a lélek tökéletes bánatával engeszteljük ki Krisztust, az ő Atyját és a Lelket!

C. (a szentély felé fordul, meghajol, és halkan mondja): Tégy minket méltóvá, hogy tiszta szívvel és minden rossz gondolattól mentes elmével léphessünk be a Szentek Szentjébe, hogy tisztán, kegyelemmel, összeszedettséggel és szentséggel állhassunk oltárod előtt, és hogy valódi hittel ajánlhassunk fel neked lelki és okos áldozatokat!

C.: Hisziink az egy Istenben.

N.: Mindenható Atyában, mennynek és földnek, minden láthatónak és láthatatlannak Teremtőjében. És az egy Úrban, Jézus Krisztusban, Isten egyszülött Fiában, aki az Atyától született az idők kezdete előtt: Isten az Istentől, Világosság a Világosságtól, valóságos Isten a valóságos Istentől, született, de nem teremtmény, az Atyával egylényegű, és minden általa lett. Értünk, emberekért, a mi üdvösségünkért leszállott a mennyből, megtestesült a Szentlélek erejéből, Szűz Máriától, és emberré lett. Poncius Pilátus alatt értünk keresztre feszítették, kínhalált szenvedett, és eltemették. Harmadnapon feltámadott az Írások szerint, fölment a mennybe, ott ül az Atyának jobbján, de újra eljön dicsőségben ítélni élőket és holtakat. És a Szentlélekben, az igazság Lelkében, aki az Atyától – és a Fiútól – származik, és aki éltetők. És az egy, szent, katolikus és apostoli Anyaszentegyházban. Valljuk az egy keresztséget a bűnök bocsánatára, a testnek feltámadását és az örök életet. Amen.

C. (a diakonust megáldva): Isten, a mindenség Ura adjon neked erőt dicsőségét énekelni!

D.: Imádkozzatok, megemlékezve atyáinkról, a pátriárkákról, püspökeinkről, minden papról és diakonusról, a nőtlen ifjakról és a szüzekről, szüleinkről, gyermekeinkről és testvéreinkről, minden Krisztust szerető, keresztyén uralkodóról, mindazokról a megholtakról, akik az igazságban bízva távoztak el ebből a világból! Emlékezzünk meg minden prófétáról, apostolról, mártírról és hitvallóról itt és minden helyen! Isten, aki őket a holtak feltámadásakor megkoronázza, adja meg nekünk velük egységben a jóreménységet, részt, életet és örökséget a mennyek országában! Legyen örömmel fogadott és megszentelt ez az áldozat az Atyaisten, a Fiú és a Szentlélek szava által, hogy legyen ez számunkra segítségül a megváltásra és az örök életre a mennyek országában, Krisztus kegyelme által!

CC. (belépve a szentélybe): Hálát adok neked, Istenem, Atya, Fiú és Szentlélek, Atya, a menny és a föld Ura. Jóllehet bűnös vagyok, méltóvá tettél arra, hogy felajánljam neked Krisztus testének és vérének dicsőséges, szent, életadó és isteni misztériumait. Felajánlom őket a vétkek megbocsátására, a bűnök bocsánatára, a nép, nyájad lelkeinek megváltására, az egész világ kiengesztelődésére és minden egyház békéjére.

b.) Anafora

A malabárok a Szent Tamás-hagyomány szerint Szent Addai és Mari anaforáját használják. Az eucharisztikus imádság a béke szertartásával kezdődik, a prefációval és a Sanctus-szal folytatódik, s az epiklézissel zárul.

C. (halkan): Megünnepeljük, Urunk, Istenünk, irántunk tanúsított kegyelmeid túlaradó bőségét, hogy bár bűnösök és gyarlók vagyunk, végtelen kegyelmed által méltóvá tettél bennünket arra, hogy szolgálhassuk Krisztusod Testének és Vérének szent misztériumait. Esedezve kérünk, segítségeddel erősítsd meg lelkiünket, hogy tökéletes szeretettel és igaz hittel szolgálhassuk nekiünk adott ajándékaidat! (hangosan) És dicsőséggel, tisztelettel, dicsérettel és imádással adózunk neked most + és mindörökkön örökké.

N.: Amen.

C.: Békesség veletek!

N.: És a te lelkeddel.

D.: *Testvéreim, adjátok át egymásnak Krisztus szeretetének békéjét! (békejelet váltanak)*

D.: *Tisztán és töredelmesen mondunk köszönetet, szólítjuk meg és imádkozunk mindnyájan az Úrhoz. Legyetek méltóságteljesek, és figyeljetek arra, ami itt végbeme gy: megszenteltetnek a nagyszerű misztériumok. A pap közeliükbe ment imádkozni, hogy általa növekedjék bennetek a békesség. Süssétek le szemeteket, emeljétek föl elméteket a mennybe! Imádkozzatok éberen és szorgalmasan, s könyörögjetek ebben a pillanatban! Senki ne merészeljen beszélni, és aki imádkozik, imádkozzék titokban! Imádkozván legyetek csendben és viseltesetek félelemmel! Békesség legyen mivelünk!*

C. (halkan): *Mindenható Isten, segítsd könyörületeddel gyenge szolgálodat! Tégy jóságodban méltóvá, hogy ezt a szent és életadó áldozatot jelenlétedben bemutathassam, mindenség Ura, mindörökkön örökké!*

C. (leveszi a leplet és helyére teszi): *Könyörületedben, Uram, méltóvá tettél testedre és véredre; tégy hát méltóvá engem tetszésedre az ítélet napján!*

(Tömjénezés)

C.: *A mi Urunk, Jézus Krisztus kegyelme, az Atyaisten szeretete és a Szentlélek egyesítő ereje legyen mindnyájunkkal most + és mindörökkön örökké!*

N.: *Amen.*

C.: *Emeljétek föl elméteket!*

N.: *Hozzád, Ábrahám, Izsák és Izrael Istene, dicsőséges Király.*

C.: *Bemutattatik az áldozat Istennek, a mindenség Urának.*

N.: *Méltó és igazságos.*

D.: *Békesség mivelünk!*

C.: *Méltó, hogy minden száj dicsőítse, minden nyelv dicsérje és minden teremtmény imádjá és magasztalja a Legszentebb Háromság imádandó és dicsérendő nevét, az Atyát, a Fiút és a Szentlelket, aki jóságából teremtette a világot és jóakaratóból annak lakóit, és nagy kegyelmet adott a halandóknak. Mennyei lények és szent angyalok ezrei leborulva imádják, Urunk, a te fölségedet. Lelkek légiói, tűz és lélek szolgálai dicsőítik nevedet; és a szent kerubokkal s a mennyei szeráfokkal ajánlják fel hódolatukat a te fölségednek. (hangosan) Szüntelenül magasztalva és dicsőítve szólítják meg egymást, és mondják:*

N.: *Szent, szent, szent az Úr, az erős Isten. Dicsőségeddel telve ég és föld. Hozsanna a magasságban! Hozsanna Dávid fiának! Áldott, aki az Úr nevében jött és eljövendő! Hozsanna a magasságban!*

C.: *És e mennyei seregek és mi is köszönetet mondunk neked, Urunk, Istenünk. Dicsőítjük az Igét, Fiadat, aki benned rejtőzik, és hasonló hozzád, lényeged képmása. Ő nem tekintette zsákmánynak, hogy Istennel egyenlő, hanem önmagát megüresítette, szolgálai formát vett föl, értelmes és halhatatlan lélekkel s halandó testtel; tökéletes emberré lett, asszonytól született, a törvény alatt született, hogy megváltsa azokat, akik a törvény alatt voltak. Majd megalapította megváltásunk emlékét. Előtted ajánljuk fel megváltásunknak ezt az emlékét.*

CC.: *Megemlékezünk, Urunk, Istenünk, Fiadnak kínszenvedéséről, amiként azt nékiünk ő maga tanította. Azon az éjszakán, amelyen elárultatott, tiszta és szent kezébe vette a kenyeret, szemét az égre emelte, dicsőséges Atyjához, megáldotta + + + megtörte és tanítványainak adta, és így szólt: „Ez az én testem, mely értetek megtöretik a bűnök bocsánatára. Vegyétek és egyetek ebből mindnyájan!”*

N.: Ámen.

CC.: Ugyanígy kezébe vette a kelyhet is, hálát adott, megáldotta + + + nekik adta és így szólt: „Ez az én vérem, az új szövetségé, mely sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára. Vegyétek és igyatok belőle mindnyájan!”

N.: Ámen.

CC.: „És mikor összegyűltök az én nevemben, cselekedjétek az én emlékezetemre azt, amit én tettem!”

C. (halkan): Mi is, Urunk, alázatos, gyenge és gyarló szolgálóid, összegyűltünk a te jelenlétedben, mert oly nagy kegyelmet cselekedtél velünk, amiért nem tudunk néked köszönetet mondani. Magadat emberségünkbe öltöztetted, és istenséged által életre keltetted. Felmagasztaltad alacsonyságunkat, fölemeltél elesettségünkől, s föltámasztottál minket a halottak közül. Megbocsátottad vétkeinket, igazgá tétél minket, bűnösöket; megvilágosítottad elménket s legyőzted ellenségeinket. Győzedelmessé tetted gyarló természetünk kicsinységét kegyelmed túlaradó könyörülete által. (hangosan) És dicsőséggel, tisztelettel, dicsérettel és imádással adózunk neked minden áldásodért és jótéteményedért most + és mindörökkön örökké.

N.: Ámen.

D.: Imádkozzatok elmétekben! Békesség mivelünk!

C. (kiterjesztett karokkal): Urunk, erős Isten, fogadd el ezt az áldozatot a római pápa ... , az Egyetemes Egyház feje és kormányzója, és Mar ... metropolitánk (püspökünk) javára, kik népiünk s az egész Katolikus Egyház élén állnak; papjaink és kormányzóink javára; és az összes próféta, apostol, mártír és hitvalló tiszteletére, minden igaz és szent atya javára, aki jelenlétednek örövend; és javára mindazoknak, akik sírnak és szenvednek, s minden szegénynek és elnyomottnak, s minden betegnek és szenvedőnek, s minden meghaltnak, kik Nevedben távoztak és váltak el tőlünk; s ennek a te jószágodban remélő és bizakodó népnek, s nekem gyengének, gyarlónak s bűnösnek.

C. (halkan): Úr Isten, miként azt tanítottad nekünk, felajánljuk neked ezen a tisztaság és szent oltáron a te Krisztusod testét és véréte. Te, Urunk, méltóztass jelenlevővé tenni ebben a megemlékezésben Szűz Máriának, Isten Anyjának, és minden igaz és szent atyának emlékét, akikben örömet találtál! Ismerje meg a föld minden lakója, hogy te vagy az egyetlen Atya Isten, és te küldted Jézus Krisztust, a te szeretett Fiadat; ugyanezen Úr és Isten eljött, és életadó örömhírével megtanította a tisztaság és a szentség útját a prófétáknak, az apostoloknak, a mártíroknak, a hitvallóknak és az egyháztanítóknak, a püspököknek, papoknak és szolgálóknak, s mindazoknak, akik a szent keresztség élő és életadó jelével születtek és a te szent Katolikus Egyháza gyermekei. Mi is, Urunk, alázatos, gyenge és gyarló szolgálóid, kik a hagyományon keresztül megkaptuk a nekünk hagyott példát, a te nevedben gyűltünk össze Fölséged előtt. Örömmel emlékezünk meg róla és dicsőítjük és visszük végbe a mi Urunk és Megváltónk, Jézus Krisztus kínszenvedésének és halálának, eltemetésének és föltámasztásának e nagy, csodálatos, szent, életadó és isteni misztériumát.

c.) Epiklézis

C.: És jöjjön el, Urunk, a te Szentlelked!

D.: Álljatok tiszteletteljes csendben és imádkozzatok! Békesség mivelünk!

CC.: És maradjon szolgálóidnak ezen áldozatán, áldja meg és szentelje meg, hogy legyen számunkra, Urunk, a vétkek elengedésére és a bűnök bocsánatára, a halottak

feltámadásának nagy reménységére és új életre a mennyek országában mindazokkal, akik kedvesek voltak előtted.

C. (folytatja): Mindörökké dicsőítünk téged, Úr Isten, a számunkra rendelt üdvösség nagy és csodálatra méltó gazdagságáért. Örömmel és bizalommal elfelve adunk neked hálát Egyházadban, melyet Krisztusod értékes vérével te váltottál meg.

CC.: Minden nekünk nyújtott segítségédért és kegyelmedért dicsőséggel, tisztelettel, dicsérettel és imádással adózunk neked most + és mindörökkön örökké.

N.: Ámen.

d.) Az áldozás liturgiája

Az áldozás liturgiája bűnbánati imával és fömjénezéssel kezdődik, melyet a kenyértörés és a Miatyánk közös elmondása követ. Az áldozás Két szín alatt történik, s ezt a hálaadás imái zárják le.

C. (meghajolva): Krisztus, mindazok békessége, kik a mennyet lakják, és nagy reménysége azoknak, akik a földön vannak, szilárdítsd meg, Urunk, békességed és nyugalmad az egész világon, de legfőképpen a szent Egyházban; vezesd egyetértésre az államot és az egyházat; tartsd távol a háborúkat a világtól, szórd szét a viszálykodó népeket, akik a háborút akarják, hogy nyugodt és békés lakhelyen lakhassunk Isten teljes tiszteletében és félelmében. Ne nekünk, Urunk, ne nekünk, hanem a te nevednek adj tiszteletet!

C. (felegyenesedve, hangosan): Kegyelmezz nekem, Isten, a te könyörületed szerint!

N.: Töröld el bűnömet nagy szeretettedben!

(Tömjénezés a saját imáival)

C. (felemelt kézzel): Áldj meg, ó, Urunk, és add, ó, Urunk, Isteniünk, könyörületes kegyelmedet e dicső, szent, isteni és életadó misztériumokhoz – bár nem érdemeljük, igen, bár valóban nem érdemeljük.

C. (az ostyát felemelve): Urunk, Jézus Krisztus, legyen dicsőség szent nevednek és imádás fölségednek mindörökké! Ez valóban az élő kenyér, mely alászállt az égből és életet ad az egész világnak; aki eszik belőle, nem hal meg, és aki részesül belőle, megmentetik s megszentelődik és mindörökké él.

N.: „Én vagyok az égből alászállott élő kenyér. Én vagyok a magasból alászállott kenyér. Mindenki, aki szeretetben közelít hozzám, részesedik belőlem, mindörökké él, és az Országot szerzi meg örökségül.” Az Úr kinyilatkoztatta ezt az igazságot az ő tanítványainak. Szolgái, akik végrehajtják akaratát, a kerubok, a szeráfok és az angyalok félelemmel és remegéssel állnak az oltár előtt, és a papot nézik, aki megtöri és szétosztja Krisztus testét a bűnök bocsánatára. Nyisd meg előttem az igazság kapuit! Jóságos Úr, kinek ajtaja nyitva a bűnbánóknak és magadhoz hívod a bűnösöket, nyisd meg nekünk könyörületed ajtaját, hogy beléphessünk rajta, és dicséretedet énekelhessük éjjel és nappal!

C. (ezalatt a pap halkán folytatja): Urunk, Isteniünk, nevedbe vetett bizalommal járulunk e szent misztériumokhoz. Áldásod és jóságod révén megtöri és megszenteljük Fiadnak, a mi Urunk Jézus Krisztusnak testét és véréét. Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében mindörökké.

C. (megtöri a kenyeret és annak egy részével megáldja a vért a kehelyben): *A mi Urunk, Jézus Krisztus értékes vére megáldatik életadó teste által az Atya, + a Fiú és a Szentlélek nevében. Ámen.*

C. (a kenyér másik részét megáldja a vérbe mártott darabbal): *A mi Urunk, Jézus Krisztus szent teste megszenteltek bűnbocsátó vére által az Atya, a Fiú + és a Szentlélek nevében. Ámen.*

C. (a kereszt felett összefogja mindkét darabot): *E dicső, szent, életadó és isteni misztériumok szétválasztatnak, megszentelteknek, tökéletessé tételnek, összekevertnek és egyesítettnek a Háromság dicső, imádatra méltó és csodálatos nevében. Ezen adományok által adassék meg itt és mindenütt az Egyháznak és mindannyiunknak a vétkek elengedése, a bűnök bocsánata, a feltámadás és a mennyei új élet reménye! Mindörökkön örökké. Ámen.*

C. (meghajol és felnyitja a leplet; halkan): *Dicsőség neked, Úr Jézus Krisztus! Könyörületedben engem, méltatlant választottál e dicső, szent, életadó és isteni misztériumok szolgájaként és közvetítőjéül. Tégy méltóvá a vétkek elengedésére és bűneim bocsánatára is!*

C. (hangosan): *A mi Urunk, Jézus Krisztus kegyelme, az Atya Isten szeretete és a Szentlélek egyesítő ereje legyen mindnyájunkkal most + és mindörökkön örökké!*

N.: *Ámen.*

D.: *Járuljunk mindnyájan félelemmel és tisztelettel Megváltónk testének és értékes vérének misztériumához; tiszta szívvel és a megtérés reményében őszinte hittel hagyjuk el gonoszságainkat, és bűneink fölött szomorkodva kérjük Istennek, a mindenség Urának jószágát és könyörületét, elengedve testvéreink hiányosságait!*

N.: *Urunk, bocsásd meg szolgálóid bűneit és hiányosságait!*

D.: *És megtisztítva tudatunkat a megosztottságoktól és ellenségeskedésektől...*

D.: *Megtisztítva elménket a haragtól és az ellenségeskedéstől...*

D.: *Egyetértésben és a gondolatok egységével fogadjuk kölcsönös egységben a misztériumok kommúnióját...*

D.: *Hogy misztériumaid, Urunk, szolgáljanak testünk feltámadására és lelkiünk üdvösségére...*

N.: *És az örök életre. Ámen.*

C. (halkan): *Áldott vagy, Urunk, atyáink Istene. Szenteltessék meg mindenkor a te neved! Nem bűneink szerint bánsz velünk, hanem te jószágodban megváltottál minket a sötétség hatalmából. Meghívta minket Fiadnak, a mi Urunk Jézus Krisztusnak országába. Krisztus által leromboltad a halál hatalmát és az örök életet adtad nekünk. Neked és Egyszülöttednek és a Szentléleknek dicsőség, tisztelet, hála és imádás most és mindörökké!*

D.: *Imádkozzunk! Békesség mivelünk!*

C. (halkan): *Bocsásd meg, Urunk, jóvöltod által szolgálóid bűneit és hiányosságait! Szenteld meg ajkainkat a te kegyelmeddel, hogy a dicsőítés gyümölcsét adják a te magasságbeli Istenségednek minden szentteddel együtt, a te országodban.*

C. (ünnepnapokon): *Szilárdítsd meg békédet közöttünk és nyugalmodat szívünkben, Urunk, és kereszted legyen lelkiünk védelme! Magasztalja nyelvünk igazságot, ajkunk legyen új citerává, és tüzes ajakkal szólja dicséreted! Tégy méltóvá, Urunk, hogy tiszta és gyermeki bizalommal hozzuk eléd ezt a tiszta és szent imádságot, melyet a te ajkaid – élet forrása – tanítottak apostolaidnak, titkaid tanúinak, mi-*

dőn így szóltál: „Minden alkalommal, mikor imádkoztok, imádkozzatok így és ezt mondjátok”:

N.: Mi Atyánk...

C.: Valóban, Urunk, erős Isten, könyörületes Atyja, hozzád imádkozunk és kérjük kegyelmed jóságát: ne vágj minket a kísértésbe, Urunk, de szabadíts meg a Gonosztól és annak hatalmától; mert tied az ország, a hatalom és az uralom az égen és a földön, most és mindenkor és mindörökkön + örökké!

N.: Amen.

C.: Békesség veletek!

N.: És a te lelkeddel.

C.: A szent, Urunk, tökéletesen illik a szentekhez.

N.: Csak az Atya szent, csak a Fiú szent, csak a Szentlélek szent. Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek mindörökkön örökké! Amen.

D.: Dicsőítsétek az élő Istent!

N.: Dicsőség legyen néki az Egyházban! Maradjon mindig rajtunk jóakarata és könyörülete!

(Áldozási ének) ...

C. (halkan): Tested, Urunk, ne váljék ítéletemre, hanem könyörületed által legyen vétkeim elengedésére és bűneim bocsánatára!

C. (a test áldozása után): Értékes véredből készítetted a bort, ó isteni Jegyes, mindazoknak, akiket meghívtál (iszik a kehelyből) és nekem bűnösnek inni engedted belőle. Dicséret neked kimondhatatlan szeretetedért mindörökké! Amen.

D.: Áldj meg engem, uram!

C. (megáldva a népet): A mi Urunk, Jézus Krisztus, a mi Éltestünk kegyelme töltsön el mindnyájunkat könyörülete által!

N.: Mindörökkön örökké!

D.: Testvéreim, az Egyház meghív benneteket, hogy a menyország hitében részesüljétek Isten Fiának testéből és véréből.

C. (áldoztatáskor): A mi Urunk, Jézus Krisztus teste és vére a jó hívő számára legyenek a bűnök bocsánatára!

C. (áldozás után): Úr Jézus Krisztus, az emberi nem reménysége, tested, melyet ettünk, és véred, melyet ittunk, ne váljanak elítélésünkre, hanem vétkeink elengedésére és a bűneink bocsánatára, Fölséged színe előtti boldogságra! Te vagy mindenek Ura mindörökkön örökké.

N. (ünnepnapokon): Erősítsd meg, Urunk, a kinyújtott kezet, mely a Legszen-
tebbet fogadja, a bűnök bocsánatára; tedd méltóvá, hogy gyümölcsöket tudjon felaján-
lani istenségednek! Tedd méltóvá az ajkat, hogy téged dicsérjen szentélyedben, újra
meg újra énekelvén dicséretedet! Tedd, Urunk, hogy a fül, mely himnuszaid hangját
hallotta, ne hallja meg a félelem hangját; hogy a szem, mely látta a te nagy könyörü-
letedet, meglássa a te áldott ígéretedet! Tedd tisztává a nyelvet, mely Szentnek hívott
téged, hogy az igazságot szólja! Tedd, hogy a láb, mely az egyházban járt, a fényben
járjon! Újítsd meg az örök életben a testet, mely a te élő testedet ette! Gyülekezetünk-
nek, mely istenségedet imádkozta, adj nagyobb segítségedet, és maradjon velünk a te
nagy szereteted, hogy elteljünk veled és neked hálát adjunk! Nyisd meg az ajtót mind-
nyájunk könyörgésére, és fogadtassék el a mi szolgálatunk a te színed előtt!

D.: *A Szentlélek ajándékának kegyelmével járultunk az áldozáshoz, és lettünk méltóvá a dicsőséges, szent, életadó és isteni titkokból való részesülésre. Mondjunk tehát együtt köszönetet, és dicsőítsük ezek adóját, Istent!*

N.: *Dicséret néki a kimondhatalan adományért!*

4. Záróliturgia

Újra elimádkozzák a Miatyánkot. A qurbana-t a záróáldás és az oltártól való búcsú zárja.

D.: *Imádkozzunk! Békesség mivelünk!*

C. (ünnepnapokon): *Illő, Urunk, mindennap, igazságos minden időben és méltó minden órában hálát adni Neked, imádni és dicsőíteni felséged tiszteletreméltó nevét, mert kegyelmed által, Urunk, és könyörületedben a halandó emberi természetet méltóvá tetted, hogy dicsőítse nevedet a szellemi lényekkel, hogy részt vegyen adományod misztériumában, hogy élvezze életadó és isteni igéid édességét, s hogy dicséret és dicsőség himnuszával járuljon magasságos Istenséged elé, ó mindenek Ura, Atya, Fiú és Szentlélek mindörökkön örökké.*

N.: *Amen. Áldj meg engem, uram!*

C.: *Krisztus, Istenünk és Urunk, Királyunk, Megváltónk és Éltetőnk, kegyelmeddel méltóvá tettél minket, hogy magunkhoz vegyük testedet és mindent megszentelő értékes véreDET. Add meg nekünk a kegyelmet, hogy tetszésedre éljünk szavainkkal, cselekedeteinkkel, gondolatainkkal és tetteinkkel! E zálog, Urunk, melyet megkaptunk és kapunk, szolgáljon vétkeink elengedésére és bűneink bocsánatára, új életre a mennyek országában mindazokkal együtt, kik kedvesek voltak előtted; a te kegyelmed és jóságod által, mindörökkön örökké!*

Mi Atyánk (... szent vagy)

Mi Atyánk ...

C. (ünnepnapokon): *Az Atya Isten a mi Urunk Jézus Krisztus által minden égi áldással megáldott minket. A mi Urunk meghívott minket Országába és elvezetett örök dicsőségére. Éltető Evangéliuma által ezt mondta tanítványainak: „Bizony, bizony, mondom nektek, aki eszi az én testemet és issza az én véreDET, én bennem marad, és én őbenne; és feltámasztom az utolsó napon és nem ítélem el, hanem a halálból az örök életre jut.” Ő áldja meg ezen gyülekezetünket, őrizze meg nemzetünket és tegye virágzóvá népünket, mely most megízlelte az Ő dicsőséges, szent, üdvösségszerző és isteni misztériumait. A mi Urunk keresztfének élő jelével megjelöltetve őriztessetek meg minden nyílt és rejtett bajtól + most és mindörökké!*

N.: *Amen.*

C. (az oltárt megcsókolva): *Maradj békében, ó, kegyes oltár; maradj békében, ó, Urunknak sírja! Az áldozat, melyet tőled kaptam, szolgáljon vétkeim elengedésére és bűneim bocsánatára! Nem tudom, visszatérek-e még, hogy újabb áldozatot mutassak be rajtad.*

(Folytatjuk)